

Tovéřský ZPRAVODAJ

ČTVRTLETNÍK OBECNÍHO ÚŘADU

Zpravodaj vydává obec Tovéř, č.p. 18, PSČ 78316, IČ: 00635626 Ev. č. MK ČR E 21473
 Redakční zpracování: Marta Šubrtová (731 900 647, martasubrtova@seznam.cz) Do tohoto vydání přispěli:
 Marta Šubrtová, Miroslav Majer, Lukáš Weber, Jan Růžička, Eva Hudcová, Michal Šubrt

CO SE UDÁLO V LEDNU, ÚNORU A BŘEZNU

Plesový víkend

Druhý víkend letošního roku se nesl v rytmu taneční zábavy. V pořadí druhý obecní ples si letos nenechalo ujít víc jak 60 tanečních párů z Tovéře a okolí. Hudební kulisu zajistila léty prověřená skupina Yantar, občerstvení jsme se tentokrát rozhodli svěřit profesionálům z hlušovického cateringu, který nabídl mnohem širší sortiment a kvalitnější obsluhu.

Také doprovodný program měl neobvykle vysoký standard. První část obstaraly dorostenky z baletního studia Moravského divadla v Olomouci, které zatančily na klasické melodie i na temperamentní orientální rytmy v duchu indického Bollywoodu. Mimořádným zážitkem pak bylo vystoupení sólisty olomouckého baletního souboru Lukáše Cenka v roli Fredieho Mercuryho a jeho americké taneční partnerky Emily Joy Smithové, kteří se prezentovali ukázkami z veleúspěšného představení *Queen: The Show Must Go On*.

Věříme, že letošní ples i nezvykle štedrá tombola všechny tancemilovné účastníky příjemně překvapily a zůstanou této tradici věrní i příští rok.

Hokejový turnaj

V lednu jsme napočítali celkem 15 ledových dnů, kdy teplota nevystoupala nad nulu, a tak se první letošní sobotu na téměř ideálním kluzišti obecního rybníka mohla uskutečnit hokejová odvěta, v níž proti sobě nastoupila juniorská i seniorská mužstva Tověře a Bělčovic-Lašťan. Tento jednodenní turnaj o putovní pohár starostů, který se v loňském roce uskutečnil pod názvem Winter Classic Games na lašťanském rybníku, odstartovali naši mládežníci, kteří za mohutné podpory domácích fanoušků vrátili svým rivalům loňskou hořkou porážku a zvítězili 4:2. O poznání těžší roli měli naši muži, kteří obhajovali loňské těsné vítězství. Lašťanští borci se tentokrát odmítli spolehnout jen na své omezené síly a na post útočníka angažovali ostříleného extraligového hráče, který měl Lví podíl na 19 gólech, které skončily v tověřské síti. I přes tento alibistický přístup soupeře a krutý výsledek naši příležitostní reprezentanti nezahořkli a už schraňují kapky adrenalinu na odvetné utkání v příštím roce. Hlavní dík za tuto povedenou sportovní akci patří organizátorovi celé myšlenky, lašťanskému kapitánovi Karlu Bryksovi, a v neposlední řadě i sponzorům tověřského hokeje, kteří nám zajistili výstavní dresy s kosou na hrudi.

Jarní úklid veřejných ploch

Kromě výměny písku na parkovišti v mateřské škole a osázení několika veřejných míst květinami jsme se v letošním roce zaměřili na zavodněnou roklinu pod lesem – místo, které se pro některé lidi stalo pohodlným odkládištěm nejrůznějšího odpadu, které však představuje snad nejpozoruhodnější ostrůvek biodiverzity a vodního života v blízkém okolí. Jací živočichové si v něm našli svůj domov a jak se jim v tomto prostředí daří, se můžete dozvědět z článku na straně 4.

JAK JE TO SE SVOZEM BIOODPADU?

Od **13. března** se bioodpad ukládaný do pastových sběrných nádob začíná pravidelně svážet ve stejné dny jako komunální odpad, tj. každý lichý týden, a svozová sezóna bude ukončena **20. listopadu**.

Svozový kalendář byl přílohou prosincového Zpravodaje a obecního kalendáře na rok 2017.

Dětský maškarní

V neděli 15. ledna se ve zdejšímu kulturním domě konal dětmi radostně očekávaný maškarní ples. Sál se krátce po 14 hodině proměnil ve fantazijní svět pohádkových postaviček, dětských filmových hrdinů, zvířátek a podivuhodných bytostí. Škála podomácku vyrobených i konfekčních kostýmů byla pestrá stejně jako doprovodný program plný písniček, tanců a soutěžních her, který opět na výbornou zrežiroval Ivo Opletal ze Seničky se svým sympatickým dívčím doprovodem. Děti si za své výkony vysloužily spoustu sladkostí a drobných dárečků a rodičům i pořadatelům se za to odměnily spontánní radostí a nadšením. Maškarní rej vyvrcholil hračkářskou tombolou, která nějakou tou drobností pamatovala i na ty ratolesti, které neměly šťastný los. A protože se končilo až za tmy, čekala na všechny účastníky, kteří vydrželi až do samotného závěru, třeskatá tečka – úchvatný barevný ohňostroj.

Turnaj ve stolním tenise

Druhou březnovou sobotu patřil sál kulturního domu již od rána stolním tenistům. Každoroční turnaj zahájili junioři. Jasným vítězem se stala 13letá Klára Šubrtová z Červenky, jediná dívka, která si dokázala poradit se všemi sedmi chlapeckými konkurenty. Druhé a třetí místo patří tověřským nadějím Vojtěchu Richterovi a Janu Markvartovi. I turnaji dospělých letos vládl přespolní. Mezi deseti muži byl nejúspěšnější ten vůbec nejmladší ze startovního pole, Vojtěch Bryks z Lašťan, za ním se umístili Antonín Vejmla ze Samotíšek a Dalibor Šubrt z Červenky. Věříme, že tověřští zájemci o stolní tenis využijí skvělé zázemí, které tomuto sportu kulturní dům nabízí, a v příštím roce budou mnohem úspěšnější.

Tříkrálová sbírka

Charitní koledníci byli letos tověřskými občany obdarováni částkou bezmála 13 tisíc korun, což představuje zhruba 60 korun na jednu domácnost. Je zajímavé, že podpora této dobročinné akce v naší obci rok od roku roste, ačkoli v konečném úhrnu se v 37 obcích olomouckého děkanátu nevybralo víc než v loňském roce. Z výsledků tříkrálové sbírky je také zřejmé, že v přepočtu na počet obyvatel patří Tověř k vůbec nejštědřejším obcím olomouckého regionu, a to přesto (nebo možná právě proto), že tu nemáme farnost ani kostel. Všem dárcům proto jménem Charity Olomouc ještě jednou děkujeme.

Veřejné bruslení

Letošní zima se díky lednové sněhové nadílce i mrazivým teplotám, které naši obec na několik dní zahalily do arktické zimy, vymkla z trendu posledních let, a tak jsme se rozhodli v neděli 29. ledna na zamrzlý rybník přilákat i ty, kteří o možnosti oprášit staré brusle a vyrazit na led příliš často neuvažují. Nevyžadovalo to žádné velké přípravy: horký čaj pro všechny,

něco teplého k zakousnutí, rytmická hudba z výkonného reproduktoru – a o zbytek se postaralo ideální zimní počasí.

Je potěšující, že cestu na rybník si nenašla jen hokejově nadšená mládež, ale i rodiče s ratolestmi, které zatím na bruslích nepostojí bez dopomoci, zamilované páry nebo aktivní senioři, jejichž výstroj byla často staršího data než věk většiny dospělých účastníků. Náš obecní rybník je sice viditelný jen na těch nejpodrobnějších mapách, nicméně dost velký na to, aby pojal všechny nadšence ledních radovánek. A těch bylo možné v jednu chvíli napočítat až sedmdesát.

Tověřská Thálie

V sobotu 19. února patřil kulturní dům opět amatérským divadelníkům. Většina vstupenek se prodala již v předprodeji a do sálu se nakonec usadilo rekordních 160 diváků z Tověře i širokého okolí. Ochotníci ze spolku DOTek si tentokrát ukoušili pořádný krajíc – přijeli s poslední cimrmanovskou hrou *České nebe*, kterou ještě společně napsala autorská dvojice Svěrák / Smoljak. Nadšené publikum jim však i tentokrát prominulo jevištní i herecké nedokonalosti, které nakonec celému představení vtiskly půvabnou přidanou hodnotu – jako kupříkladu nepřilnavý knír Karla Havlíčka Borovského, jehož navíc po všechny výstupy trápila toporná tréma.

Tu ovšem mohli pocíťovat všichni účinkující, neboť představení osobně navštívil Filip Smoljak, syn Ladislava Smojlaka, který se dlouhodobě zasazuje o to, aby nevýdělečné amatérské soubory mohly cimrmanovské hry uvádět bez současných přísných omezení. Věříme, že tověřské provedení jej utvrdilo v tom, že toto snažení má pro propagaci kultivované venkovské zábavy smysl a že sympatické ochotníky u nás brzy přivítáme s další nesmrtelnou klasikou, jejímž autorem je v roce 2005 národem zvolený „největší Čech“.

BIOMONITORING OBOŽIVELNÍKŮ

V retenční nádrži v Tověři se nachází společenstvo silně ohrožených druhů oboživelníků, které je v dnešní době bohužel velmi vzácné a nadregionálně významné. V počtu čítajícím přes 1 000 jedinců se zde vyskytuje čolek velký, jehož populace jsou v současné době na ústupu. V Evropě již zbývá pouze několik málo takto velkých populací, ta tověřská se řadí k pěti největším. Lokalita je však významná i z hlediska výskytu dalších druhů oboživelníků, např. naší nejjedovatější žaby – kuňky obecné, a to v počtu okolo 50 jedinců. V rámci výzkumu migrací ze zimovišť, který aktuálně provádí katedra ekologie a životního prostředí UP v Olomouci, byly nalezeny také další druhy oboživelníků. V počtu okolo 40 jedinců se zde nalézá čolek obecný a velmi zajímavým nálezem jsou dva exempláře čolka horského, který se sice může navzdory svému názvu vyskytovat i v nížinách, ale ve výšce 230 m nad mořem je nález v Tověři zcela unikátní. Dále zde byla odchycena rosnička zelená v počtu 10 jedinců, ovšem její doba migrace teprve začíná. Z žab v nádrži ještě můžeme nalézt skokana štíhlého, který zde vytváří stabilní populaci s počtem okolo 400 jedinců. Poslední žabou, která byla odchycena, je ropucha obecná, tvořící populaci s cca 20 jedinci.

Mgr. Lukáš Weber

katedra ekologie a životního prostředí
Univerzity Palackého v Olomouci

Výzkum, který ve zmíněné lokalitě v těsném sousedství chatové oblasti probíhá pod záštitou Univerzity Palackého v Olomouci, má odborníkům pomoci odpovědět na některé důležité otázky ohledně zimování, migrace, chování a úspěšnosti rozmnožování zdejších oboživelníků.

Výzkumníci v minulém měsíci ohradili vodní plochu PE fólií, na jejíž vnější straně rozmístili v třímetrových rozestupech kbelíkové pasti tak, aby pokud možno zachytily všechny oboživelníky, kteří se přicházejí do vody rozmnožovat. Proto místo každodenně navštěvují a pasti vybírají, aby v nich tyto drobní tvorové nebyli zdržováni déle než 24 hodin a neuhynuli. Každého odchyceného oboživelníka pečlivě změří, zjistí jeho pohlaví a vyfotografují charakteristické znaky daného druhu, aby při zpětném odchytu byli schopni zjistit, že se jedná o již zdokumentovaného jedince.

Ve vhodnou dobu budou pasti umístěny na vnitřní stranu fólie, aby výzkumníci mohli sledovat živočichy, kteří se ve vodě rozmnožili a migrují z tohoto prostředí jinam. Na základě porovnání fotografií a dat prvotního a zpětného odchytu budou přírodovědci vyhodnocovat různé faktory, které jim pomohou zodpovědět výše zmíněné otázky.

S ohledem na probíhající výzkum, do něhož je zapojeno mnoho studentů, pedagogů a dalších dobrovolníků, proto žádáme všechny občany, kteří se v blízkosti této lokality pohybují, aby hrazení ani odchytová místa nepoškozovali, živočichy nepřemísťovali a nenechávali zde běhat psy navolno.

VŠICHNI DOBŘÍ RODÁCI

Když jsme v roce 2011 začínali v našem Zpravodaji s touto rubrikou, vybrali jsme si jako první osobnost pana Vítězslava Dokoupila, bývalého místostarostu a starostu Tověře. Nebylo to ani tak kvůli zásluhám o budování naší obce v její obnovené samostatné éře, jako spíše pro jeho altruistickou činnost za hranicemi naší vlasti, přesněji v Baltistáně, těžko přístupné horské provincii na hranici mezi Pákistánem a Indií, kde od roku 2006 společně s českou horolezkyní Dinou Štěrbovou neúnavně vkládá svůj čas, síly i nemalé finanční prostředky do projektu „české horské nemocnice“, která po dobu své existence přispěla k záchraně mnoha lidských životů.

Jak významný ohlas jejich činnost v zahraničí má, jsme se dozvěděli náhodou ze stránek pákistánské tis-kové agentury APP, která publikovala článek o letošním udílení vysokých pákistánských státních vyznamenání. Mezi deseti oceněnými cizinci, kteří 23. března v den Republiky převzali prezidentské ocenění za mimořádné zásluhy, se objevili právě oni dva. A jako jediní letos obdrželi Sitara-i-khidmat, řád Hvězdy za zásluhy.

Jak se zdá, dobré věci o sobě po čase mluví samy – a nemusí to být zrovna česky. Dost často se stává, že je my, domácí proroci, doceníme až poté, co si jejich hodnoty všimnou na opačné straně zeměkoule. Se zpožděním tedy gratulujeme a jsme hrdí na to, že i jeden z našich rodáků umí dělat dobro tam, kde je ho nejvíc zapotřebí – klidně i daleko od domova, pod nejvyššími vrcholky světa.

PŘIPRAVUJEME

- V **pátek 28. dubna** bude večer od 20:00 vyhrazen všem, kdo se rádi pohybují v rytmu 70., 80. a 90. let. Pro ně bude v sále kulturního domu připravena stylová **Retrodiskotéka**, již nebude chybět nejen dobová hudba, ale ani dříve tolik oblíbené formy občerstvení.

- V **sobotu 27. května** se v dolanském atletickém areálu uskuteční **III. ročník meziobecní olympiády**, jehož se zúčastní družstva z Tověře, Dolan, Samotíšek a Bělkovic-Lašťan.

Do dění mohou zasáhnout všichni, kdo by si chtěli zůročit svou kondici nebo nadšení a reprezentovat svou ves na sportovním kolbišti. Kategorie, do nichž je možné se přihlásit, zahrnují předškoláky do 7 let, děti do 10 let, do 12 let, mládež do 16 let, dorost a dospělá do 40 let a závodníky nad 40 let.

Soutěžit se bude ve sprintu (50 a 60 m), běhu na 200 m, přespolním běhu na 2 000 m, štafetovém běhu na 4 x 200 m, ve skocích z místa, do dálky i do výšky, ve vrhu koulí a v teamových soutěžích, jako je nohejbal a plážový volejbal.

Zájemci o reprezentaci naší obce se mohou s předstihem hlásit na obecním úřadě. Podrobnosti zveřejníme na webových stránkách obce hned, jak je obdržíme od organizátorů.

- V **neděli 4. června** se mohou děti těšit na své každoroční **zábovne odpoledne** na Kolibě, kde pro ně bude připraven animovaný program s množstvím soutěží, atrakcí a odměn. Skákací hrad a skluzavka zdarma!

ŽIVOTNÍ JUBILEA

květen:	Věra Hudečková	65 let
červen:	Čestmír Večeřa	70 let
	Čestmír Kučera	70 let
	Anna Hradilová	90 let

Blahopřejeme!

NOVĚ NAROZENÍ

15. prosince se narodil **Tomáš Příkryl**.

27. ledna se narodil **Dominik Krejčí**.

16. března se narodila **Lucie Mullerová**.

27. března se narodil **Marek Bělský**.

Přejeme do života hodně štěstí a lásky!

ÚMRTÍ

Dne 17. ledna zemřela ve věku 90 let paní **Ludmila Ťuková**.

Dne 1. dubna zemřel ve věku 53 let pan **Ladislav Hudec**.

Čest jejich památce.

Chodník z Tověře do Dolan

V pátek 31. března začaly práce na opravě chodníku, kterou jsme v minulém roce několikrát avizovali. Předpokládá se, že chodník bude v provozu nejpozději v polovině května. Zhotovitel stavby, pan Libor Venclík, byl vybrán z 12 uchazečů na základě výsledků výběrového řízení, v nichž vyhověl obecným podmínkám smlouvy o dílo a nabídl nejnižší cenu, necelých 433 tisíc korun. Mimoto má velmi dobré reference obecních úřadů v okolí, pro něž v minulosti prováděl obdobně zaměřené zakázky.

Předmětný chodník bude 1,5 metru široký a bude proveden v zámkové betonové dlažbě. Končit bude na hranici katastru, konkrétně u Šmídového. Navazující práce v Dolanech budou provedeny do konce letošního roku v rámci budování silničního průtahu, který obec Dolany realizuje ve spolupráci s olomouckým magistrátem a který bude zahrnovat výstavbu rondelu v křižovatce před školou, novou autobusovou zastávku u školy a navazující chodníky.

tristní stav chodníku po letošní zimě

Z ČINNOSTI OBECNÍHO ZASTUPITELSTVA

Na svém 20. veřejném zasedání, konaném 19. ledna 2017 zastupitelstvo obce (ZO) projednalo mimo jiné následující body:

● žádosti o dotace

ZO schválilo záměr podat žádosti o dotaci na dva připravované projekty: projekt dešťové kanalizace v lokalitě Za humny z programu obnovy venkova Olomouckého kraje, jehož celkové rozpočtové náklady dosahují částky 729 000,- Kč včetně DPH, a projekt opravy chodníku Tověř – Dolany z programu Podpora opatření pro zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích 2017 s náklady ve výši 432 270,- Kč včetně DPH. Maximální výše poskytnuté dotace činí v obou případech 50 % celkových uznatelných výdajů, což znamená, že obec Tověř musí v rozpočtu na rok 2017 zajistit spolufinancování minimálně ve výši 645 135,- Kč.

● schválení dodatku k hypotečnímu úvěru

ZO schválilo dodatek ke smlouvě o hypotečním úvěru na obecní byty z roku 2001, jež stanoví, že od 25.1.2017 je úrok tohoto úvěru vedeného u KB stanoven sazbou 2,38 % p. a. ze zůstatku jistiny s platností do 24.12.2019.

Na svém 21. veřejném zasedání, konaném 22. února 2017 zastupitelstvo obce (ZO) projednalo mimo jiné následující body:

● oprava chodníku Tověř – Dolany

ZO se seznámilo s podepsanou smlouvou o dílo mezi obcí Tověř a dodavatelem stavby Liborem Venclíkem na akci „Oprava chodníku Tověř-Dolany“ s tím, že tato smlouva se neliší od schváleného znění ze 16. zasedání ZO ze dne 31.8.2016.

● pronájem orné půdy

Na základě provedené revize pronájmů orné půdy v majetku obce byl vytvořen dodatek k příloze stávajících smluv č. 1047/2007, 1049/2007, 1050/2007 o pronájmu pozemků mezi obcí Tověř a Hanáckou zemědělskou ze dne 18.11. 2007.

● plošná deratizace

ZO schválilo předloženou smlouvu mezi obcí a spol Deratizace 4D.cz na plošnou deratizaci v obci.

● matěřská školka

ZO zhodnotilo technický a kapacitní stav zařízení a konstatovalo, že vzhledem k průběžným změnám dotačních podmínek zůstane počet dětí umístěných v MŠ Tověř neměnný i po její rekonstrukci. Prioritou i nadále zůstává zajištění financování rekonstrukce z prostředků čerpaných z případného dotačního titulu. ZO pověřilo starostu obesláním bankovních institucí s žádostí o možnost čerpat úvěr na tuto akci v případě, že nebude možné dotaci získat.

● dotace z prostředků Olomoucké kraje

ZO odsouhlasilo podání žádostí o dotaci na kulturní, společenské a sportovní akce pořádané obcí Tověř, jako je Cesta pohádkovým lesem, Meziobecní olympiáda a další, z případných dotačních titulů z oblasti kultury.

● úprava komunikace Za Humny

ZO schválilo smlouvu o souhlasu dotčených majitelů s umístěním stavby (cesty) z důvodu schvalování projektové do-

kumentace k akci „Tověř – Za Humny stavební úprava komunikace“, ve znění přílohy č.5. Tato úprava bude navazovat na provedení dešťové kanalizace v této lokalitě.

● odbočka ze silnice I/46 na Tověř

ZO pověřilo starostu vyjádřením k žádosti Ředitelství silnic a dálnic Olomouckého kraje ke stavebnímu povolení na tuto investiční akci pro účel získání bezpečnostního auditu. ZO souhlasí s vykácením 9 ořešáků u současné silnice za předpokladu, že investor zajistí výsadbu nových stromů.

● východní tangenta

Plánovaný obchvat Olomouce od Ostravy směrem na Šternberk bude zasahovat do toveřského katastru. ZO se vyjádřilo kladně k zaslané projektové dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí – přeložka polní cesty na kilometrové kótě 7,8. Dále pověřilo starostu zasláním požadavku na přidání protihlukových stěn v souladu s připomínkou zaslánou 21.1.2016 Ministerstvu životního prostředí, odboru státní správy VIII.

● oprava lesní cesty

ZO uložilo starostovi zajistit úpravu lesní cesty nad Skalkou, parc. č. 373/1 spočívající ve srovnání cesty navážkou kameniva a finálním uválcováním povrchu.

● prořízka obecního lesa

Na základě doporučení revírníka a v souladu s platnou osnovou lesa je obec Tověř povinna provést prořízku stávajících mladších smrkových lesních porostů v lokalitě U dubu nad Skalkou. Tyto práce obec provede vlastními silami, získané dřevo bude použito pro obecní účely.

● smlouva o odvádění odpadních vod

ZO schválilo dodatek ke smlouvě o odvádění odpadních vod z 11.3. 2013, uzavřenou mezi obcí Tověř a Dolany, v níž se stanovuje cena stočného pro rok 2017 na 21,27 Kč s DPH za m³.

Polní cesta do Samotíšek

Pamětníci si jistě vybaví, že tudy kdysi vedla polní nepevněná cesta lemovaná alejí švestek. Letos jsme ji pročistili a zbavili náletových dřevin, především mirabelek a šípkových keřů, jimiž tato cesta během let zarostla. Poté jsme vykopali pařezy, srovnali terén a podseli travním semenem. V poslední fázi použijeme dřevo z obecního lesa napadené kůrovcem, a zhruba v květnu zhotovíme dvě odpočinková místa s výhledem na Olomouc a okolí.

Místní knihovnu v naší obci lze považovat za tradiční součást kulturního života, neboť byla založena již v roce 1929. Svým knižním fondem, který v současnosti čítá 1 535 svazků, nabízí čtenářům nejen mnoho titulů k oddechové četbě, ale i spoustu možností k dalšímu sebevzdělávání. Knižní katalog obsahuje 1 105 svazků beletrie pro dospělé, 224 pro děti a mládež, oddíl naučné literatury zahrnuje 149 svazků pro dospělé a 57 svazků pro mládež. V roce 2016 využívalo služeb knihovny 243 čtenářů, kteří si vypůjčili 1 122 knih. Obecní úřad v Tověři má na pokračování knihovny zájem a pravidelně každým rokem přispívá na nákup nových titulů.

V knihovně je z čeho vybírat, proto ráda uvítám každého nového čtenáře.

Ludmila Bačová
knihovnice

TOVĚŘ A KRIMINALITA

Podle statistiky šternberské policie nedošlo v loňském roce v našem katastru k žádnému trestnému činu, bylo pouze nutné řešit dva přestupky proti občanskému soužití a dva přestupky proti majetku. Došlo také k dopravní nehodě s lehkým zraněním, která se stala u přechodu od školky k zastávce na vjezd od Samotiček. Jsme rádi, že se řadíme k obcím s nejnižší kriminalitou a že i ony méně závažné přestupky mají klesající tendenci.

NEZAPOMEŇTE, ŽE OBCENÍ POPLATKY JSOU SPLATNÉ K 31. KVĚTNU!

Uhradte **osobně** na obecním úřadě, nebo **převodem** na účet obce č.1800969359/0800 VS = číslo popisné

VELKÉ SETKÁNÍ TOVĚŘSKÝCH RODÁKŮ

Po téměř dvou letech příprav se v slunečnou sobotu 1. dubna v sále kulturního domu uskutečnila velmi netradiční společenská akce: sešlo se na ní několik desítek seniorů, kteří se narodili před rokem 1953 a které lze považovat za tověřské rodáky. Zkontaktovat tyto osoby nebyla vůbec snadná práce, protože záznamy dolanské matriky poskytují informace pouze o těch, kdo přišli na svět přímo v Tověři, ale nesdělují nic o těch, kdo se narodili v olomoucké porodnici nebo se sem přistěhovali v útlém dětství, takže jejich nejranější vzpomínky se vážou právě k naší vsi. A mnoho z nich také v pohnutých dobách svou rodnou ves opustilo, mnoho dívek se provdalo, změnilo jména a odstěhovalo se. Vystopovat tyto jedince byla místy až detektivní práce.

Naštěstí jsme se mohli opřít o dva spolehlivé zdroje. Tím prvním byly osmdesát let staré kronikářské záznamy Františka Vajdy, který podrobně zaznamenal stav tověřského obyvatelstva v letech těsně před druhou světovou válkou a poskytl nám vodítko, jaké rodiny tehdy obývaly které číslo popisné. Druhým zdrojem je paměť našich seniorů-rodáků, která se zdá být tím jasnější, čím

více do minulosti se ponoří. A tak jsme nakonec sestavili seznam 108 jmen, která jsme obeslali pozvánkou.

Zareagovala naprostá většina oslovených, ne všem ale vysoký věk nebo zdravotní stav umožnily vydat se na namáhavou cestu, někteří již ani nejsou mezi námi. A vyskytlo se i několik málo těch, kdo se ze zvláštních důvodů zúčastit odmítli. Nakonec se jich v první aprílový den sešlo šestašedesát. K tomu jsme ještě pozvali všechny místní obyvatele, kteří, ač nejsou čistokrevní rodáci, strávili v Tověři podstatnou část svého života a kteří dovršili 75 let.

Protože nikdo z nás, kteří jsme tuto akci organizovali, neměl s podobným setkáním zkušenost, pociťovali jsme zpočátku mírné obavy z toho, jak se u nás tyto často velmi staří lidé budou cítit, jak se po tolika letech poznají, budou-li si vůbec mít co říct... Všechny tyto pochybnosti ale velmi brzy vzaly za své. Tolik jiskřivých očí, tolik důvěrných objetí, tolik srdečného smíchu jsme snad ani ve snu neočekávali. A bylo až neuvěřitelné sledovat, jak s každou společně obnovenou vzpomínkou, s každým novým shledáním tyto lidé před očima mládnou a ožívají, jak neustále popocházejí od hloučku k hloučku a pátrají po dalším a dalším překvapení z minulosti, z dob svého mládí. Jako by najednou měli možnost cestovat časem a chtěli jí beze zbytku využít.

Když jsme se při roznášení skleniček a tácků s občerstvením tu a tam zaposlouchali do vyprávění těchto milých lidí, mohli jsme si uvědomit několik podstatných věcí. Například to, jak v

dnešní době rychle zaniká paměť místa. Vždyť naše malá obec, která v příštím roce oslaví 815 let od své první písemné zmínky, měnila svou tvář po celá staletí jen velmi pozvolna; během posledních padesáti let však prošla natolik překotnou proměnou, že nenávratně zmizela nejen její původní podoba, ale téměř všechny zvyky a tradice, k nimž dnešní generace už těžko někdy najde cestu. Uvědomili jsme si, že dnešní sedmdesátníci a osmdesátníci zastupují poslední generaci, která si ještě uchovává vzpomínky na venkov takový, jaký jej znali i jejich předkové: neuspěchaný, soudržný, soběstačný, důvěrně sdílený nejen se sousedy, ale i s koňmi, kravami, drůbeží a včelami, venkov obklopený poli, rozkvetlými sady a loukami, protkaný potoky, z nichž se dá pít. O tyto prastaré venkovské jistoty naše dnešní generace nenávratně přichází, ale díky jejich doposud živým vzpomínkám ještě máme příležitost si uvědomit, o co všechno nás tato živelná proměna připravuje.

Součástí programu bylo také promítání historických fotografií a archivních filmů, které v průběhu posledních padesáti let pořídili František Šnajdr a Vojtěch Kimmel. Když se na stěně začaly objevovat zašedlé snímky krojovaných tanečnicků, hrdě se tvářících odvedenců či uliček, které nespojoval asfalt ale dobyt看em udušaná hlína, všichni svůj zrak nevěřičně upínali k dnes zazděnému jevišti a neodvážili se říct jediného slova. Jen tu a tam někdo spontánně vykřikl: „To je náš stařeček! ... To není možné: moje maminka! ... Franta od sousedů!“ Přestože kvalita záznamu měla daleko k dokonalosti, stačila jenom silueta, pár kroků nějaké nejasné postavy, kousek plotu nebo stavení, aby je i po padesáti letech bezpečně rozpoznali: tak nesmazatelně mají Toveř zapsanou v paměti. Jako cennost po předcích, kterou by za nic na světě nevyměnili.

Když jsme se ve dveřích postupně loučili s těmito lidmi, s nimiž máme tolik společného, přestože jsme se mnohdy viděli poprvé v životě, byli jsme nejednou až zaskočeni, jak dojatě nám vyjadřovali vděčnost za to, že jsme jim toto shledání umožnili. V tom okamžiku jsme věděli, že celé to snažení mělo smysl větší, než jsme sami zamýšleli.

V týdnu po setkání jsme od některých účastníků obdrželi písemné ohlasy a milá slova, o něž bychom se s Vámi na tomto místě rádi alespoň ve zkrácené podobě podělili:

„Společně s bratrem Vám chceme poděkovat za báječné sobotní odpoledne. Ta možnost promluvit si a probrat společné zážitky, hlavně z našich dětských let, s tolika vrstevníky, bylo něco úžasného a pro nás starší i dobrý doping. Jistě jsme všichni, alespoň na pár hodin, zapomněli na strasti spojené se stárnutím, i svoje zdravotní problémy jsme probírali převážně s úsměvem.

Vyřídte prosím naše poděkování všem, kteří se na přípravě a bezchybném průběhu tohoto setkání podíleli. Vedení obce pak za finanční podporu, to bohaté pohoštění jistě nebylo zadarmo. S bratrem si obzvláště ceníme, že jste připomněli našeho otce, ať již při promítání, nebo tou malovanou pohlednicí, kterou měl každý účastník na stole před sebou a mohl si ji odnést domů.“

Miroslav a František Šnajdrovi, Olomouc a Praha

„Velice Vám ještě jednou děkuji za příjemně prožité sobotní odpoledne, které bylo plné dojmů a emocí ze setkání a vzpomínek na dětství a mládí s vrstevníky, které jsem neviděla asi 40 let, některé dokonce celých 49 let. Příjemně mne překvapilo, že jedna tověřská rodačka přiletěla až z Kanady. Asi dva dny před setkáním rodáků jsem si na ni vzpomněla a říkala jsem si, že pravděpodobně nepřijede, když žije tak daleko. S Vaší maminkou, vedle níž jsem seděla, jsme každou chvíli odbíhaly s někým se pozdravit a alespoň chvíli si pohovořit. Těchto příjemných zážitků jsem byla plná ještě další den. Také své starší sestře, která nemohla na setkání rodáků přijet, jsem musela vše povypřáčet.“

Zdenka Richterová, roz. Dočkalová, Olomouc

„MOC VAM DEKUJI ZA POZVANI NA SRAZ TOVERSKEKYCH RODAKU. DALI JSTE SI S TIM TOLIK PRACE A CELOU AKCI UZASNE PRIPRAVILI. JA OSOBNĚ JSEM SI SETKANI S KAMARADKAMI A ZNAMYMI RODAKY VELICE UZILA, PROTOZE NEKTERE JSEM NEVIDELA 40 ROKU. ODCHAZELA JSEM PLNA DOJMU ZE VZPOMINEK MEHO MLADI. V TOM ROZRUSENI JSEM SI ZAPOMNELA VYMENIT ADRESY A TELEFONNI CISLA!“

Miroslava Kirsch, roz. Hrušková, Calgary, Kanada

„Setkání rodáků v Toveři byl skvělý nápad. Byla tam úžasná přátelská atmosféra. Vrátili jsme se do dob našeho mládí, vzpomínali na různé zážitky. Třeba jak jsme se s rodiči účastnili veškerých prací, kterých bylo potřeba, ať to bylo na poli, doma nebo v obci, hlavně před hody.“

Marie Havlásková, roz. Látalová, Olomouc

„Setkání tověřských rodáků jsem se zúčastnil společně se svojí maminkou. Toto setkání se nám velmi líbilo a budeme na to dlouho vzpomínat. Děkujeme Vám za velmi krásný zážitek.“

Josef Horník, Olomouc

„Setkání tověřských rodáků bylo fantastické. Bylo to příjemně strávené odpoledne s lidmi, s kterými člověk prožíval mládí... Mému tatínkovi se zpočátku moc nechtělo, nakonec mu asi zvědavost nedala, přišel se podívat a vydržel ještě déle, než jsem si původně myslela. Je dobře pro všechny, že se najde i někdo mladší, kdo se historii a kultuře v obci věnuje s takovým elánem jako Vy. Tak zůstanou uchovány i pro další generace, i když těžko říct, jak dlouho to bude mladší generace zajímat.“

Hana Novotná roz. Majerová, Dolany

